

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

На даний момент, Україна знаходиться на порозі кардинальних змін, в постійному пошуку нових ідей для розвитку та підняття економіки на високий рівень. За останні роки, Україна показала свої прагнення до змін, відійшовши від Радянського союзу та почавши розробляти та впроваджувати нові реформи в життя. Саме такі зміни можуть вивести Україну на новий, більш продуктивний етап розвитку та забезпечити високий рівень конкурентоспроможності. Для визначення конкурентних переваг України проаналізуємо звіт, який був складений на Міжнародному економічному форумі у 2019 році. Він складається з індексу глобальної конкурентоспроможності та його компонентів.

За останніми даними, у 2019 році Україна посіла 85 місце серед 141 національних економік світу за індексом глобальної конкурентоспроможності [1]. У попередньому році, Україна займала 83 місце серед 140 національних економік світу та за рік змістилася на дві позиції вниз [2]. За цим рейтингом у топ 5 входять такі національні економіки, як: Сінгапур, США, Особливий адміністративний район Гонконг, Нідерланди та Швейцарія. Останні позиції у рейтингу зайняли: Республіка Мозамбик, Республіка Гаїті, Республіка Конго, Йемен та Чад. Сусідами України за рейтингом стали Шрі-Ланка (84 місце) та Молдова (86 місце). Сусіди України за кордоном посіли такі місця: Польща на 37 місці, Словаччина на 42 місці, Росія на 43 місці, Угорщина на 47 місці, Румунія на 51 місці, Молдова на 86 місці, Білорусь у даному рейтингу відсутня. Більшість сусідів України за цим індексом випередили Україну, однак Україна не остання і має великий потенціал. У 2019 році ВВП на душу населення в Україні склало 2,963.5 доларів. Частка ВВП України у світовому ВВП склала 0.29%. Середньорічний приріст ВВП за 10 років становить 0.1%. Середній внутрішній потік прямих іноземних інвестицій за 5 років становить 2.3%. Частка споживання відновлюваної енергії становить 4.1%. Безробіття в Україні складає 9.4 %.

Чому Україна на 85 місці? Для визначення місця країни аналізується ефективність держави за основними групами компонентів таких як сприятливе навколишнє середовище, людський капітал, ринки та інноваційна екосистема. Сприятливе навколишнє середовище охоплює такі компоненти як інституції, інфраструктура, впровадження ІКТ та макроекономічна стабільність держави. Україна знаходиться на 104 місці за інституціями, на 57 місці за інфраструктурою, на 78 місці за впровадженням ІКТ та на 133 місці за макроекономічною стабільністю. Лідером світу за інституціями є Фінляндія, за інфраструктурою - Сінгапур, за впровадженням ІКТ - Корея, а за макроекономічною стабільністю лідирують 33 країни. Аутсайдером за інституціями є Венесуела, за інфраструктурою – Гаїті, за впровадженням ІКТ – Чад, за макроекономічною стабільністю - Венесуела. Лідером за інституціями серед сусідів України за кордоном є Румунія, за інфраструктурою – Польща, за впровадженням ІКТ – Росія, за макроекономічною стабільністю – Польща та Словаччина. Аутсайдером за інституціями серед сусідів України за кордоном є Молдова, за інфраструктурою – Молдова, за впровадженням ІКТ – Угорщина, за макроекономічною стабільністю – Молдова. Компонентами людського капіталу є здоров'я та навички. За здоров'ям Україна посіла 101 місце, а за навичками – 44 місце. За здоров'ям лідирують Іспанія, Сінгапур, Японія та Гонконг, а за навичками лідером є Швейцарія. Аутсайдером за здоров'ям є Лесото, за навичками – Чад. Лідером за здоров'ям серед сусідів України за кордоном є Польща, за навичками – Польща. Аутсайдером за здоров'ям серед сусідів України за кордоном є Росія, за навичками – Молдова. Ринки складаються з таких компонентів як ринок продукції, трудовий ринок, фінансова система та розмір ринку. Україна зайняла 57 місце на ринку продукції, 59 місце на трудовому ринку, 136 місце по фінансовій системі та 47 місце за розміром ринку. Лідером світу на ринку продукції та за фінансовою системою є Гонконг, на трудовому ринку – Сінгапур, а за розміром ринку – Китай. Аутсайдером на ринку продукції є Чад, на трудовому ринку – Йемен, за фінансовою системою – Йемен, за розміром ринку – Сейшели. Лідером на ринку продукції серед сусідів України за кордоном є Польща, на трудовому ринку – Молдова, за фінансовою системою – Словаччина, за розміром ринку – Росія. Аутсайдером на ринку продукції серед сусідів України за кордоном є Угорщина, на трудовому ринку – Угорщина, за фінансовою системою – Молдова, за розміром ринку – Молдова. Інноваційна екосистема містить динаміку бізнесу та інноваційну спроможність. Україна посіла 85 місце за динамікою бізнесу та 60 місце за інноваційною спроможністю. Лідером за динамікою в бізнесі є США, а за інноваційною спроможністю – Німеччина. Аутсайдером за динамікою в бізнесі є Гаїті, за інноваційною спроможністю – Демократична

Республіка Конго. Лідером за динамікою в бізнесі серед сусідів України за кордоном є Росія, за інноваційною спроможністю – Росія. Аутсайдером за динамікою в бізнесі серед сусідів України за кордоном є Угорщина, за інноваційною спроможністю – Молдова.

Якщо порівняти з минулим роком, то вирости значення таких компонентів України як інституцій, впровадження ІКТ, макроекономічної стабільності, навичок, ринку продукції, трудового ринку, динаміки бізнесу та інноваційної спроможності; зменшилося значення здоров'я та фінансової системи; незмінними залишилися значення інфраструктури та розміру ринку. У порівнянні з середнім значення по Євразії, перевищили це значення такі компоненти України як інфраструктура, навички, розмір ринку та інноваційна спроможність; нижче цього значення опинилися – інституції, впровадження ІКТ, макроекономічна стабільність, здоров'я, трудовий ринок, фінансова система та динаміка бізнесу. Порівнюючи з середнім значенням країн з низьким рівнем доходу, Україна перевищила це значення за інституціями, інфраструктурою, впровадженням ІКТ, здоров'ям, навичками, ринком продукції, трудовим ринком, розміром ринку, динамікою бізнесу та інноваційною спроможністю, а за макроекономічною стабільністю та фінансовою системою опинилася нижче за це значення. Такі компоненти як інституції (104-е місце), макроекономічна стабільність (133-е місце), здоров'я (101-е місце) та фінансова система (136-е місце) є погано розвинутими в Україні та не є конкурентоспроможними з такими ж компонентами інших країн.

Також всі компоненти охоплюють індикатори, які краще розкривають кожен з компонентів. Серед індикаторів, які набрали малу кількість балів у рейтингу та зайняли низькі місця виділю стабільність (141-е місце), неподаткові позики (139-е місце), випадки тероризму (132-е місце), інфляція (131-е місце) та інші. Найбільш перспективними та конкурентоспроможними компонентами України є інфраструктура (57-е місце), навички (44-е місце), розмір ринку (47-е місце) та інноваційна спроможність (60-е місце). Україна може конкурувати за такими індикаторами як густота залізничної дороги (25-е місце), доступність електроенергії (2-е місце), вартість початку бізнесу (14-е місце), ставлення до підприємницьких ризиків (18-е місце). Лідерами за густотою залізничної дороги є 24 країни, за доступністю електроенергії – 67 країн, за вартістю початку бізнесу – Словенія та Великобританія, за ставленням до підприємницьких ризиків – Ізраїль. Аутсайдером за густотою залізничної дороги є Венесуела, за доступністю електроенергії – Чад, за вартістю початку бізнесу – Гаїті та Венесуела, за ставленням до підприємницьких ризиків – Мавританія. Лідером за густотою залізничної дороги серед сусідів України за кордоном є Чехія, Словаччина, Польща та Румунія, за доступністю електроенергії – всі сусіди України, за вартістю початку бізнесу – Румунія, за ставленням до підприємницьких ризиків - Росія. Аутсайдером за густотою залізничної дороги серед сусідів України за кордоном є Росія, за вартістю початку бізнесу – Польща, за ставленням до підприємницьких ризиків – Румунія [1].

Тож, на основі даних індексу глобальної конкурентоспроможності Україна має такі конкурентні переваги:

- навички майбутньої робочої сили;
- розмір ринку;
- інноваційна спроможність;
- доступність електроенергії;
- вартість початку бізнесу;
- ставлення до підприємницьких ризиків.

Отже, у порівнянні з 2018 роком, не зважаючи на те, що Україна за індексом глобальної конкурентоспроможності знизилася на дві позиції вниз, у 2019 році країна піднялася за окремими конкурентоспроможними компонентами таких як навички та інноваційна спроможність. Найголовнішою конкурентною перевагою є люди, їх навички та жага до впровадження інновацій. Для розвитку цих компонентів необхідно покращити якість освіти, полегшити процес відкриття підприємств, запровадити гранти для талановитих громадян та заохочувати всіх українців до праці та розвитку в Україні. З розвитком цих компонентів та проведенням відповідних реформ, в Україні є всі шанси посилити свої позиції на світовому ринку.

Література:

1. The Global Competitiveness Report 2019. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/> (accessed 18 March 2020)
2. The Global Competitiveness Report 2018. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/> (accessed 18 March 2020)